

BOSNA I HERCEGOVINA - БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

*Agencija za razvoj visokog obrazovanja
i osiguranje kvaliteta/kvalitete
Bosne i Hercegovine
Banja Luka*

*Агенција за развој високог образовања
и обезбеђивање квалитета
Босне и Херцеговине
Бања Лука*

Agency for Development of Higher Education and Quality Assurance of Bosnia and Herzegovina

Komparativna analiza preporuka iz Izvješća o vanjskoj evaluaciji Agencije od strane ENQA i KIC panela

Banja Luka, juni 2022

1. Uvod

Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta Bosne i Hercegovine (dalje Agencija) je od svog osnivanja bila orijentirana na redovno vanjsko vrednovanje svog rada i korištenje nalaze eksternih evaluacija kao osnovu za kontinuirano unaprijeđenje svojih politika, struktura i procedura. Od svog osnivanja, Agencija je bila predmet više vanjskih evaluacija, provedenih u različitim fazama institucionalnog razvoja Agencije, koje su imale razvojni karakter i doprinijele postepenom jačanju sistema osiguranja kvaliteta i usklađivanju s ESG. U tom smislu, Agencija je još 2012. i 2013. godine bila predmet vanjskih procjena provedenih u okviru međunarodnih projekata (CUBRIK i IPA Twinning) usmjerenih na uspostavljanje i inicijalno jačanje sistema osiguranja kvaliteta u BiH. Međutim, značajniji primjeri vanjskih evaluacija Agencije su formalnu vanjsku evaluaciju u skladu s ESG standardima, provedenu 2017. g. od strane ENQA evaluacijskog panela i vanjska evaluacija provedena 2020. g. od strane Panela stručnjaka iz Centra za znanje i inovacije (KIC), angažiranog od Savjeta za regionalnu saradnju (RCC) s fokusom na aktivnosti Agencije u skladu sa ESG.

Cilj ove analize je da utvrdi sličnosti i razlike preporuka dva panela (ENQA i RCC/KIC-Regional Cooperation Council/Knowledge Innovation Centre) koji su evalurali Agenciju u dva različita perioda i utjecaj Preporuka RCC/KIC panela na reviziju, u smislu unaprijeđenja istoga, postojećeg Akcionog plana realizacije ENQA Preporuka.

2. Pregled ranijih evalucija Agencije

U prethodnom periodu do danas Agencija je na određen način evaluirana 2012. i 2013. g. kroz međunarodne projekte i 2017.g. kroz evaluaciju ENQA Panela i 2020. godine kroz online evaluaciju od strane KIC/RCC Panela.

- **2012.** godine Agencija je prošla prvu vanjsku evaluaciju u skladu sa ESG kao pilot vanjsku evaluaciju nezavisnih stručnjaka u okviru Tempus projekta „*Jačanje sistema osiguranja kvaliteta na visokoškolskim ustanovama Zapadnog Balkana i podrška nacionalnom i regionalnom planiranju* (Strengthening Quality Assurance System within Western Balkan HEIs in Support of National and Regional Planning – CUBRIK) (<http://www.cubrik.eu/content/drafting-self-assessment-report-pilot-visit-act-43-53>).

U tu svrhu izrađen je i prvi SEI Agencije, koji se reflektirao na sve standarde iz poglavlja ESG 2 i ESG 3 (<http://www.cubrik.eu/system/files/SEI%20HEA.pdf>). Svrha provedene aktivnosti, pilot vanjske evaluacije, bila je razviti kapacitete Agencije i osnažiti ljudske potencijale u smislu edukacije i pripreme za pristup ENQA-i nakon ispunjavanja osnovnog preduslova za status punopravnog člana - provođenje aktivnosti vanjskog osiguranja kvaliteta u periodu od minimalno dvije godine.

U periodu kada je proveden postupak nezavisne evaluacije nije postojao nijedan završen postupak akreditacije u BiH, tako da se ova vanjska evaluacija Agencije provedena kroz navedeni Tempus projekat posmatra kao *ex-ante* evaluacija.

- **2013.** godine u okviru IPA Twinning projekta u Agenciji su u periodu od 09.-20. 12. sa IPA twinning stručnjacima održane dvije radionice na temu analize usklađenosti rada i propisa Agencije sa ESG i to:
 - od 9.-13. decembra Analiza usklađenosti rada i propisa Agencije sa ESG II i
 - od 16.-20. decembra Analiza usklađenosti rada i propisa Agencije sa ESG III.

Ovaj proces vanjske analize u poređenju sa prethodnim, kroz CUBRIK projekat, omogućio je identifikovanje otvorenih pitanja i prostora za unaprijeđenje. Naime, iskustvo koje je Agencija stekla tokom dvogodišnjeg aktivnog učestvovanja u procesu akreditacije, omogućio je kritički pregled cjelokupnog procesa koji je služio kao osnova za aktivno djelovanje s ciljem unaprijeđenja procesa.

- **Od 08.-10. 05.2017.** - Komisija stručnjaka ENQA-e boravila je u trodnevnoj posjeti Agenciji u okviru eksterne evaluacije Agencije. Tokom posjete stručnjaci ENQA-e imali su zadatak da provjere da li Agencija djeluje i provodi aktivnosti u skladu sa ESG u cilju punopravnog članstva u ENQA, kao i za upis u EQAR. Komisiju stručnjaka ENQA-e činili su: Tibor Szanto, predsjednik (Komitet za akreditaciju Mađarske), Janja Komljenović, sekretar (Univerzitet Lancaster, UK), Dejan Blagojević (Visoka tehnička škola strukovnih studija, Niš), Rebecca Maxwell Stuart, student (UK) i ENQA koordinator, Agne Grajauskiene. *Komisija stručnjaka*, koja je obavila posjetu Agenciji, obavila intervjue sa zainteresiranim stranama i izvršila uvid u dokumentaciju na osnovu koje je vršila analizu i utvrdila činjenično stanje o ispunjenosti standarda, *ocijenila je četiri standarda potpuno ispunjenima, šest standarda znatno ispunjenima i četiri standarda djelimično ispunjenima*. No, Odbor je na sjednici promijenio odluku Komisije o ocjeni ispunjenosti standarda 2.5. *Kriteriji za ishode* i umjesto ocjene znatno ispunjen, dao ocjenu djelimično ispunjen, te na temelju te promjene donio konačnu odluku. Agencija je u skladu sa ENQA procedurom uložila Žalbu na ovu Odluku 27.11.2017.godine, no ENQA Odbor za žalbe i prigovore je odbacio žalbu Agencije o čemu je predsjednik ENQA obavijestio direktora Agencije 26.02.2018. g.
- **10.i 11.11.2020.** - **Savjet za regionalnu saradnju (RCC) i Centar za znanje i inovacije (KIC) proveli su online evaluaciju Agencije.** Dvodnevna evaluacija organizovana je u okviru projekta „Eksterna evaluacija sistema za osiguranje kvaliteta Zapadnog Balkana u skladu sa evropskim standardima za osiguranje kvaliteta (ESG)“, a s ciljem pomoći agencijama na Balkanu koje nisu punopravne članice Evropske asocijacije za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju (ENQA) u analizi stanja u ovoj oblasti. U okviru navedenog projekta, Panel u sastavu: Nik Heerens, ekspert za visoko obrazovanje iz UK, Fernando Miguel Galan Palomares, ekspert za visoko obrazovanje iz Španije i Gohar Hovhannisyan, potpredsjednica ESU razgovarali su sa direktorom, predstavnicima UO i stručnih službi Agencije. Eksperti su obavili razgovore i sa predstavnicima zainteresiranih stana, MCP BiH, NOV, RK BiH, koordinatorima za osiguranje kvaliteta visokoškolskih ustanova, predstavnicima akreditiranih visokoškolskih ustanova, stručnjacima sa Liste eksperata Agencije kao i studentima. Tokom online evaluacije, razmijenjena su mišljenja o radu i aktivnostima Agencije u skladu sa ESG standardima, poteškoćama u implementaciji preporuka koje je Agencija dobila tokom eksterne evaluacije od strane ENQA-e, te načinima postizanja veće ispunjenosti evropskih standarda u osiguranju kvaliteta u visokom obrazovanju. Agencija je tek u aprilu 2022. godina primila Izvještaj o eksternoj evaluaciji.

3. Tabelarni pregled uporedbi preporuka ENQA i KIC panela

ESG	OCJENA ISPUNJENSTI STANDARDA		PREPORUKE	
	ENQA Panel	KIC Mock	ENQA Panel	KIC Mock review
2.1 Razmatranje unutrašnjeg osiguranja kvaliteta	ZNATNO	USKLAĐENO	R.2.1. ENQA Panel preporučuje da se pojedini kriterije tumači eksplicitnije i da uključi sve aspekte prvog dijela ESG-a	R.2.1.1: KIC preporučuje HEA da preduzme analizu istaknutih ¹ različitih standarda i smjernica u izvještajima o akreditaciji koje je do sada sačinjeni, te da te informacije koristi za odgovarajuća poboljšanja u pravilnicima i obrascima da bi se osiguralo da su svi elementi obuhvaćeni ESG 1 u potpunosti adresirani i analizirani u izvještajima o evaluaciji. R.2.1.2: Panel KIC ohrabruje HEA da preduzme proces konsultacija sa svim zainteresovanim stranama kako bi se utvrdilo kako eksterne evaluacije (revizije) mogu biti veće podrške u razvoju internog QA i razvoju kulture kvaliteta.
2.2 Izrada metodologija koje su primjerene svrsi	DJELIMIČNO	DJELIMIČNO USKLAĐENO	R.2.2. ENQA Panel preporučuje da se izvrši detaljan pregled različitih dokumenata vezanih za metodologiju vanjskog osiguranja kvaliteta BiH imajući u vidu veliki broj i ponavljanje; broj, sadržaji i tumačenje kriterija; nivo generalizacije; razmatranje nepotrebnih aktivnosti	R.2.2.1: KIC preporučuje HEA da započne periodičnu reviziju svog poslovanja, sa fokusom na moguće preklapanje i dupliciranje između različitih dokumenata koji se odnose na metodologiju i kriterijume za eksternu QA i da osigura da su oboje update-ovani i odgovaraju namjeni. Ovo očigledno nije u isključivoj odgovornosti ili nadležnosti HEA, ali bi u najmanju ruku Agencija trebala preporučiti sistematske izmjene koje bi pojednostavile ove procedure iu skladu sa najnovijom verzijom ESG-a.

¹ Misli se na ESG I skupine

				R.2.2.2: Bez obzira na naglasak koji HEA stavlja na uključivanje dionika, trebao bi razmotriti uspostavljanje strukturalnih i formalnijih načina uključivanja dionika u sve svoje operacije, uključujući i u strateške odluke, izradu i kontinuirano poboljšanje metodologije vanskog QA kako je navedeno u ovom Standardu. Ovo bi se, npr., moglo učiniti kroz novi mandat i sastav njegovog Upravnog odbora (vidi također ESG 3.1 i ESG 3.3).
2.3.	Provedbeni procesi	DJELIMIČNO	DJELIMIČNO USKLAĐENO	<p>R.2.3.a) ENQA Panel preporučuje da se konzistentnost akreditacijskih procedura dodatno unaprijedi jačom ulogom konsultacije i podrške koordinirajućeg osoblja</p> <p>R.2.3.b) Iako nije u pitanju direktna odgovornost HEA-e, panel smatra da je neophodno da BiH vlasti razmotre izmjene/dopune Okvirnog zakona o visokom obrazovanju i relevantne propise, te barem daju nadležnost HEA-i da prati naknadne aktivnosti i djeluje ako je potrebno i sa posljedicama po visokoškolske ustanove</p>
2.4.	Stručnjaci u postupku evaluacije	POTPUNO USKLAĐEN	USKLAĐEN	<p>R.2.4. a) ENQA Panel preporučuje da se jednom godišnje raspisuje konkurs za izbor stručnjaka.</p> <p>R.2.4.1 KIC preporučuje HEA da kritički ocijeni gdje je moguće, poboljša svoju strukturnu obuku i brifing za sve stručnjake, uključujući i međunarodne stručnjake. Ovo bi moglo uključivati ciljne obuke za različite dionike i vršnjačko učenje među stručnjacima (npr. učenje od iskusnijih recenzenata).</p> <p>R.2.4.b ENQA Panel preporučuje da se redovno organizuju obuke i da uvedu obuke za stručnjake koji su godinama</p> <p>R.2.4.2: KIC preporučuje jačanje uloge podrške koordinatora tokom cijele posjete. Iako nisu članovi</p>

			na listi stručnjaka, a pohađali us obuku samo jednom, prije dosta vremena	stručnog panela, tokom posjete, član osoblja HEA može i treba imati ulogu u razjašnjavanju aspekata vezanih za QA proces, osiguravanju konzistentnosti, ukazujući kada određeni standardi i kriteriji akreditacije nisu dovoljno obrađeni, osiguravajući da svi članovi panela (uključujući studenta stručnjaka) budu u potpunosti uključeni i davanje daljih smjernica u procesu pisanja izvještaja (vidi također ESG 2.5 i ESG 2.6).
2.5.	ZNATNO USLAĐEN je bila ocjena ENQA Panela, ali je ENQA Board promjenio u DJELIMIČNO USKLAĐEN.	DJELIMIČNO USKLAĐENO	<p>R.2.5.a) ENQA Panel preporučuje da se razmotre i koriste mehanizme za konzistentnost tumačenja kriterija za akreditaciju od strane komisija stručnjaka i konzistentnost ocjenjivanja komisija stručnjaka</p> <p>R.2.5.b) ENQA Panel preporučuje da se razmotri kako da kriterije za akreditaciju učini još eksplicitnijim</p>	<p>R.2.5.1: KIC preporučuje HEA da razvije dalje smjernice za stručne komisije o tome kako dosljedno tumačiti kriterije akreditacije i o tome kako procjena usklađenosti sa različitim kriterijumima treba da dovede do opšte konačne ocjene i preporuke za akreditaciju.</p> <p>R.2.5.2: HEA bi trebala osigurati jaču koordinacionu ulogu za člana osoblja agencije kako bi se osigurala dosljednost i kvalitet prosudbi stručnog panela i ukupnog rezultata eksterne revizije (vidi također ESG 2.4 i ESG 2.6).</p>
2.6	ZNATNO USKLAĐEN	DJELIMIČNO USKLAĐENO	R.2.6. ENQA Panel preporučuje da se obezbjedi da svi izvještaji imaju isti format i dostignu nivo konzistentnosti u informisanosti i kritičkoj ocjeni. Nadalje, panel savjetuje HEA-i da objavi izvještaje na engleskom jeziku na internet i da osigura da su sve stranice izvještaja skenirane i objavljene	<p>R.2.6.1: KIC preporučuje da HEA slijedi konzistentniji format za sve svoje izvještaje o evaluaciji i osigura da postoji dosljedan nivo informacija, kritičke analize i preporuka između različitih panela za reviziju i izvještaja.</p> <p>R.2.6.2: KIC preporučuje pojačanu ulogu koordinatora HEA u rukovođenju i olakšavanju procesa pisanja izvještaja. Za konzistentnost i kvalitet izvještaja, možda bi bilo bolje dopustiti koordinatoru HEA da bude koordinador procesa pisanja izvještaja u saradnji sa predsjedavajućim Komisije stručnjaka. U skladu sa</p>

				<p>praksom u mnogim agencijama za osiguranje kvaliteta u Evropi, takođe bi trebalo razmotriti da se član osoblja HEA stavi na odgovornost za početni nacrt izvještaja, zasnovan na nalazima i presudama Komisija stručnjaka, pri čemu bi Komisija stručnjaka u svakom trenutku trebala da ostane odgovorna za konačni izvještaj (vidi i ESG 2.4 i ESG 2.5).</p>
2.7	DJELIMIČNO USKLAĐENO	DJELIMIČNO USKLAĐENO	<p>R.2.7. ENQA Panel preporučuje da se razmotri na koji način može regulisati proces prigovora i žalbi u vezi procedura za osiguranje kvaliteta za koje je odgovorna, Prigovori i žalbe trebaju uključivati više od mogućnosti komentaranja nacrtu izvještaja komisije stručnjaka i mogućnosti podnošenja žalbe “upravnom/administrativnom sudu”.</p>	<p>R.2.7.1: Pored opšte mogućnosti žalbe na upravnom sudu, Agencija treba da uspostavi pravičan, nezavisan i efikasan proces pritužbi i žalbi na procedure obezbeđenja kvaliteta za koje je Agencija odgovorna. Ovaj interni postupak prigovora i žalbi je ključni dio sistema osiguranja kvaliteta i mora biti uspostavljen kako bi se njegovalo povjerenje visokoškolskih institucija.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žalbeni proces treba da bude više od mogućnosti žalbe na negativne odluke o akreditaciji upravnom sudu i da uključuje interno nezavisno tijelo koje odlučuje o žalbama u skladu sa utvrđenom procedurom donošenja odluka. • Proces pritužbi treba jasno naznačiti kako će se odgovornost za žalbe dodijeliti unutar agencije, kako će se pratiti napredak po njima, kako će se ovaj napredak prenijeti podnosiocima žalbe i kako će se analizirati podaci iz pritužbi.
3.1.a	ZNATNO USKLAĐEN	DJELIMIČNO USKLAĐEN	<p>R.3.1. a) ENQA Panel preporučuje uključivanje zainteresovanih strana u sve niveoe rada Agencije od formalnih tijela za odlučivanje, do stručnih grupa i širih procesa konsultacija. Konkretno, predlažemo imenovanje zainteresovanih</p>	<p>R.3.1.1: KIC preporučuje Upravnom odboru i osoblju Agencije da započnu dijalog s nadležnim obrazovnim vlastima u BiH i ključnim dionicima sa kritičkim osvrtom na upravljačku strukturu Agencije i procesi donošenja odluka kako bi se bolje omogućila neovisnost, upravljanje i donošenje odluka koje uključuje dionike, što je u skladu s međunarodnom praksom dobrog upravljanja i usklađeno sa ESG-om.</p>

			strana u sljedećem izboru članova UO Agencije	Upravni odbor bi trebao biti ovlašten da donosi barem operativnije odluke prostom većinom.
			R.3.1. b) ENQA Panel preporučuje da se kompletiraju prve institucionalne akreditacije svih postojećih visokoškolskih ustanova i započinjanje akreditacije studijskih programa.	R.3.1.2: Čak i u okviru sadašnjih zakonskih ograničenja, HEA treba da teži ka uključivanju svih zainteresovanih strana, a posebno studenata, kao punopravnih članova u svoja sadašnja i buduća upravljačka tijela. Agencija treba da iskoristi svoje međunarodne veze i za aktivnije podsticanje učešća međunarodnih stručnjaka u njenom upravljanju i radu. Izvan svog upravljanja, HEA treba da pronade načine za prikupljanje mišljenja i perspektiva različitih zainteresovanih strana kako bi osigurala plodnu razmenu ideja.
			R.3.1. c) ENQA Panel preporučuje da se jasno definišu uloga i odgovornosti različitih učesnika procesa osiguranja kvaliteta koje mogu biti dogovorene i objavljene	R.3.1.3: KIC preporučuje HEA da razvije i usvoji ažuriranu srednjoročnu i dugoročnu strategiju, zasnovanu na saradnji i širokoj podršci svih relevantnih aktera. Osim toga, HEA bi trebala ažurirati svoje organizacijske i operativne pravilnike i prateće dokumente i uskladiti ih sa ESG 2015, uzimajući u obzir preporuke iz ovog izvještaja, kao i ENQA izvještaja.
3.2	POTPUNO USKLADEN	USKLADEN	Nema preporuke	Nema preporuke
Zvanični status				
3.3.a	DJELIMIČNO USLADEN	DJELIMIČNO USKLADEN	R: 3.3.a) ENQA Panel preporučuje da se kompozicija Upravnog odbora Agencije bolje izbalansira da se ne sastoji samo od članova sa visokoškolskih ustanova (javnih univerziteta) i naročito onih koji nemaju vodeće pozicije na svojim visokoškolskim ustanovama.	R.3.3.1: KIC preporučuje da se relevantni zakoni izmijene kako bi se osigurala puna organizacijska i operativna nezavisnost Agencije. Ovo bi minimalno trebalo uključivati sljedeće: 1. Potpuna nezavisnost poslovanja i odluka, pri čemu HEA ima svu odgovornost za kreiranje nacionalne liste

			<p>R: 3.3.b) ENQA Panel preporučuje da HEA preuzme punu odgovornost za kreiranje državne liste stručnjaka i njihovo imenovanje u komisije stručnjaka u akreditacijskih procedurama</p> <p>R. 3.3.c) ENQA Panel preporučuje da odluku o akreditaciji donosi Upravni odbor Agencije</p>	<p>stručnjaka, imenovanje panela za reviziju i donošenje odluka o akreditaciji.</p> <p>2. Promjena sastava Upravnog odbora kako bi se uključili svi relevantni dionici, pri čemu nijedan dioničar nema kontrolni interes.</p> <p>3. Uslovno predloženih promjena u svom sastavu, Upravni odbor treba da bude zadužen za imenovanje direktora i zamjenika direktora i nadzor nad njihovim radom.</p>
3.4	POTPUNO USKLAĐEN	USKLAĐEN	<p>R. 3.4. ENQA Panel preporučuje da se koriste izvještaji komisije stručnjaka i ostale dostupne informacije za sistematičnije i generalnije analiziranje dostupnih nalaza evaluacija i stanja sistema visokog obrazovanja. Dalje, analiza svrshishodnosti dokumenata za akreditaciju bila bi korisna. Tematske analize trebaju biti više od upitnika o zadovoljstvu te unaprijediti kritički pristup</p>	<p>R.3.4.1: KIC ohrabruje Agenciju da se aktivno uključi u razgovore sa zainteresiranim stranama u visokom obrazovanju kako bi se identificirala područja za tematsku analizu koja bi bila od interesa za njih i da razmotri da li, osim kroz vlastite kadrovske kapacitete Agencije, neke od rad bi se mogao preduzeti u partnerstvu sa drugim organizacijama kao što su specijalizovane istraživačke grupe visokog obrazovanja u okviru univerziteta ili nevladine organizacije</p>
3.5	ZNATNO USKLAĐEN	USKLAĐEN	<p>R.3.5. Panel je zabrinut u vezi ljudskih i drugih resursa ukoliko HEA započne sa akreditacijom studijskih programa i novom praksom prema kojoj osoblje HEA-e treba biti podrška komisijama stručnjaka tokom intervjua. Ove dvije velike promjene zahtijevaće od Agencije značajne dodatne resurse. Panel preporučuje HEA-i da jača svoje</p>	<p>R.3.5.1: KIC preporučuje HEA da napravi dugoročni pregled očekivanih finansijskih i ljudskih resursa potrebnih za svoje osnovne aktivnosti i daljnje zahtjeve za jačanje kapaciteta Agencije. Ovo bi trebalo da uključuje dodatne resurse potrebne za potpunu implementaciju pregleda studijskih programa, kao i one koji se odnose na preporuke u ovom izvještaju. To bi omogućilo Agenciji da uspostavi dugoročne finansijske planove koji bi joj omogućili da blagovremeno dobije dodatnu podršku iz državnog</p>

			ljudske I finansijske resurse kako bi mogla ispuniti predviđene zadatke.	budžeta, ako je potrebno. Osim toga, trebalo bi razmotriti diversifikaciju prihoda, posebno naplaćivanje naknada od VŠU kako bi se pokrili neki od troškova eksternih pregleda, što bi značilo da bi HEA bila fleksibilnija i manje ovisila o državnom finansiranju.
3.6 Unutrašnje osiguranje kvaliteta i profesionalno ponašanje	ZNATNO USKLADEN	USKLADENO	R.3.6. ENQA Panel savjetuje HEA i Odbor za kvalitet da provedu koherentan godišnji proces samoevaluacije kako je planirano prema SAR-u (str. 6).	R.3.6.1: KIC preporučuje HEA da održi svoje trenutne visoke standarde za interno osiguranje kvaliteta i profesionalne standarde, da održava sveobuhvatnu, javno dostupnu, internu QA politiku ažurnom u skladu s najnovijom verzijom ESG-a, vodeći računa da barem integriše sve procedure vezane za teme navedene u Smjernicama za ESG 3.6.
3.7 Cyclical External Review of Agencies	POTPUNO USKLADEN	<i>Ovaj standard nije primjenjiv za agencije koje nisu u EQAR registru</i>		<i>Ovaj standard nije primjenjiv za agencije koje nisu u EQAR registru</i>

4. Diskusija I Zaključci

Komparativna analiza preporuka iz Izvještaja o vanjskoj evaluaciji Agencije od strane ENQA i RCC/KIC Panela je imala za cilj da utvrdi sličnosti i razlike preporuka dva panela (ENQA i RCC/KIC-Regional Cooperation Council/Knowledge Innovation Centre) koji su evalurali Agenciju u dva različita perioda (ENQA 2017 i RCC/KIC 2020 koji je Agenciji dostavljen tek 2022) i utjecaj Preporuka RCC/KIC panela na reviziju, u smislu unaprijeđenja istoga, postojećeg Akcionog plana realizacije ENQA Preporuka.

RCC/KIC preporuke za neke ESG su vrlo slične ENQA preporukama, ali su za neke druge ESG konkretnije i „dublje“, vjerotano zato što su imali za polaznu osnovu ENQA Izvještaj.

Iz ovog je vidljivo, a što je bilo za očekivati da su KIC-ove preporuke manje više prepakirane ENQA preporuke. Što se vidi i u samoj preporuci KIC/MOCK za ESG 2.2. . Ovo bi se, npr., moglo učiniti kroz novi mandat i sastav njegovog Upravnog odbora (vidi također ESG 3.1 i ESG 3.3).

Uistinu negdje su KIC preporuke i konkretnije i „dublje“, vjerotano zato što su imali dobru polaznu osnovu (ENQA review).

U Pogledu različitih ocjena pojedinih stadarda od strane dva panela na tome ne bi trebao biti fokus, iz sljedećeg razloga:

ENQA Panel koji je evaluirao HEA 2017. je radio u skladu s tadašnjim ENQA guidelineom gdje su ocjene ispunjenosti (usklađenosti) stadarda bile: 1. Potpuno, 2. Znatno, 3. Djelimično, 4. Neispunjen, a KIC je koristio EQAR-ov guidelinee za ocjenu usklađenosti za aESG standardima (https://www.eqar.eu/assets/uploads/2020/09/RC_12_1_UseAndInterpretationOfTheESG_v3_0.pdf), prema kojem su ocjene:

KIC review je bio online sa daleko manjim brojem zainteresiranih strana u vrijeme kada se ni sve one nisu na najbolji način transferirale /prebacile na elektronske evaluacije. Mock review je imao samo dva stručnjaka u diskusiji dok ENQA uvijek ima min. 4. uključujući i studenta.

- 1. Usklađen
- 2. Djelimično usklađen
- 3. Neusklađen.

Dakle, korištene su različite matrice ocjenjivanja. Ova problematika različitih matrica ocjenjivanja od strane ENQA i EQAR je prepoznata te je u tom smislu 2021. ENQA izdala novi vodič u koje je promjenila svoju i prihvatila EQAR matricu ocjenjivanja. (<https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/ENQA-Guidelines-2021.pdf> str. 25).

Kao konačan zaključak analize je da se Akcioni plan realizacije preporuka ENQA Panela treba revidirati uključujući i pojedine RCC/KIC preporuke za pojedine ESG.